

QUAN ĐIỂM CỦA ĐẢNG CỘNG SẢN TRUNG QUỐC VỀ TRUNG QUỐC HÓA, THỜI ĐẠI HÓA CHỦ NGHĨA MÁC

★ TS ĐINH VĂN THỤY

Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

● **Tóm tắt:** Công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Trung Quốc đã đạt được nhiều thành tựu ấn tượng, một trong những nguyên nhân quan trọng của những thành tựu đó là nhờ Đảng Cộng sản Trung Quốc thực hiện Trung Quốc hóa, thời đại hóa chủ nghĩa Mác. Bài viết luận giải về nội dung cũng như những thành tựu lý luận và thực tiễn của quá trình Trung Quốc hóa, thời đại hóa chủ nghĩa Mác mà Đảng Cộng sản Trung Quốc đã và đang thực hiện.

● **Từ khóa:** chủ nghĩa Mác, Trung Quốc hóa, thời đại hóa.

1. Trung Quốc hóa chủ nghĩa Mác

Khái niệm Trung Quốc hóa chủ nghĩa Mác lần đầu tiên được Mao Trạch Đông đưa ra tại Hội nghị lần thứ sáu của Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc khóa VI vào tháng 10 năm 1938, trong *Bàn về giai đoạn mới* (论新阶段), ông nhấn mạnh: “Không có chủ nghĩa Mác trừu tượng, chỉ có chủ nghĩa Mác cụ thể. Cái gọi là chủ nghĩa Mác cụ thể là chủ nghĩa Mác thông qua hình thức dân tộc tức là áp dụng chủ nghĩa Mác vào các cuộc đấu tranh cụ thể trong điều kiện cụ thể của Trung Quốc, thay vì áp dụng nó một cách trừu tượng. Chủ nghĩa Mác trở thành một bộ phận của dân tộc Trung Hoa vĩ đại, liên hệ máu thịt với các đảng viên Đảng Cộng sản của dân tộc Trung Hoa, bàn về chủ nghĩa Mác mà không gắn với đặc điểm của Trung Quốc, thì đó là chủ nghĩa Mác trống rỗng và trừu tượng. Vì vậy, Trung Quốc hóa chủ nghĩa Mác là làm cho mọi cách diễn đạt và biểu hiện của nó đều mang đặc

điểm Trung Quốc. Căn cứ vào đặc điểm của Trung Quốc mà áp dụng nó trở thành một vấn đề mà toàn đảng cần nhận thức sâu sắc và giải quyết khẩn cấp”¹. Tiếp đó, tại Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ VII năm 1945, khi đọc “Báo cáo sửa đổi Điều lệ Đảng”², Lưu Thiếu Kỳ đã tiến thêm một bước lý giải vấn đề “Trung Quốc hóa chủ nghĩa Mác” khi chỉ ra rằng tư tưởng Mao Trạch Đông là kết quả của Trung Quốc hóa chủ nghĩa Mác³.

Việc triển khai thực hiện Trung Quốc hóa chủ nghĩa Mác theo Đảng Cộng sản Trung Quốc bắt nguồn từ các lý do sau đây: i) Trung Quốc hóa chủ nghĩa Mác là yêu cầu tất yếu khách quan trong quá trình giải quyết những vấn đề của thực tiễn Trung Quốc đang đặt ra; ii) Trung Quốc hóa chủ nghĩa Mác cũng là yêu cầu nội tại của học thuyết Mác, đó là học thuyết xuất phát từ thực tiễn và trở lại với thực tiễn, là học thuyết mở, không ngừng phát triển nhờ bổ sung những chất liệu từ thực tiễn.

Nội hàm khái niệm Trung Quốc hóa chủ nghĩa Mác có thể khái quát thành ba chữ: Cụ thể hóa, chân lý hóa, đại chúng hóa. *Cụ thể hóa* là sử dụng chủ nghĩa Mác để giải quyết những vấn đề thực tiễn cụ thể trong công cuộc cách mạng, công cuộc kiến thiết xây dựng ở Trung Quốc. *Chân lý hóa* là từ những kinh nghiệm từ thực tiễn cách mạng, thực tiễn sinh động, phong phú ở Trung Quốc khái quát thành những chân lý, lý luận khoa học nhằm phát triển chủ nghĩa Mác. *Đại chúng hóa* là tích hợp, dung hợp chủ nghĩa Mác vào trong văn hóa ưu tú dân tộc Trung Hoa, trở thành vũ khí tinh thần mà đại đa số quần chúng nhân dân Trung Quốc đều tin yêu, ủng hộ, trên cơ sở đó biến chủ nghĩa Mác thành sức mạnh vật chất to lớn để lãnh đạo nhân dân đấu tranh cho lẽ phải, đem lại lợi ích cho nhân dân.

Đảng Cộng sản Trung Quốc khẳng định, Trung Quốc hóa chủ nghĩa Mác hoàn toàn không phải là rời bỏ chủ nghĩa Mác mà là vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác vào thực tiễn Trung Quốc. Lý luận là để phục vụ thực tiễn và giải quyết, ứng phó với những vấn đề nảy sinh trong thực tiễn, do đó, chỉ bằng cách vận dụng chủ nghĩa Mác vào giải quyết các vấn đề thực tiễn của Trung Quốc, mới có thể thực sự thể hiện bản chất khoa học của chủ nghĩa Mác và chứng minh vai trò quan trọng của học thuyết Mác. Trong bài *Chỉnh đốn tác phong của Đảng* (整顿党的作风) Mao Trạch Đông đã khẳng định: “Đem một số câu chữ trong sách của chủ nghĩa Mác - Lênin coi là thuốc tiên, thuốc thánh, chỉ cần có thuốc đó là có thể chữa được bách bệnh một cách dễ dàng, đó là sự ngu dốt của những kẻ ấu trĩ?. Ông còn nói thêm rằng: “Chúng ta phải áp dụng các phương pháp của C.Mác, Ph.Ăngghen, V.I.Lênin vào Trung Quốc và tạo ra cái gì đó mới mẻ ở Trung Quốc. Chỉ

có lý luận chung chung, nếu không áp dụng vào thực tế Trung Quốc thì không thể đánh bại được kẻ thù. Nhưng nếu chúng ta áp dụng lý thuyết vào thực tiễn, sử dụng lập trường, quan điểm và phương pháp của chủ nghĩa Mác đã giải quyết các vấn đề của Trung Quốc và tạo ra điều gì đó mới mẻ thì sẽ hữu ích”. Từ đó có thể khẳng định, “Giải quyết các vấn đề của Trung Quốc” và “Sáng tạo ra cái mới” là những yêu cầu cốt lõi, bản chất của quá trình Trung Quốc hóa chủ nghĩa Mác.

Nếu như Nga hóa chủ nghĩa Mác xuất phát từ V.I.Lênin, thì Trung Quốc hóa chủ nghĩa Mác xuất phát từ Mao Trạch Đông - người đại biểu cho thế hệ lãnh đạo thứ nhất của Đảng Cộng sản Trung Quốc, và cho đến nay Tập Cận Bình - đại diện cho thế hệ lãnh đạo thứ năm vẫn tiếp tục quá trình Trung Quốc hóa chủ nghĩa Mác. Do đó, có thể khẳng định, Trung Quốc hóa chủ nghĩa Mác là một quá trình liên tục không ngừng. Đánh giá về quá trình Trung Quốc hóa chủ nghĩa Mác, các học giả Trung Quốc cho rằng, đó là quá trình lịch sử, cho đến nay, có thể chia làm ba giai đoạn phát triển mang tính nhảy vọt như sau:

Một là giai đoạn Mao Trạch Đông. Đây là giai đoạn đã kết hợp những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác - Lênin với thực tiễn Trung Quốc và đạt được những thành tựu to lớn trong cách mạng dân chủ mới, cách mạng xã hội chủ nghĩa và xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Trung Quốc⁴.

Có thể khẳng định, dấu mốc thể hiện bước nhảy vọt lịch sử đầu tiên trong quá trình Trung Quốc hóa chủ nghĩa Mác được hoàn thành trong những năm cách mạng và chiến tranh. Thành tựu thực tiễn là Đảng Cộng sản và nhân dân Trung Quốc đã giành được độc lập dân tộc và giải phóng nhân dân trong thời kỳ cách mạng

dân chủ mới cũng như trong xây dựng xã hội chủ nghĩa; Thành tựu lý luận của nó chính là tư tưởng Mao Trạch Đông, và cùng với chủ nghĩa Mác, tư tưởng Mao Trạch Đông trở thành cấu phần quan trọng trong nền tảng tư tưởng của Đảng Cộng sản Trung Quốc.

Hai là giai đoạn Đặng Tiểu Bình, Giang Trạch Dân, Hồ Cẩm Đào. Đây là giai đoạn mà hệ thống lý luận về chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc đã đạt được bước nhảy vọt mới trong quá trình Trung Quốc hóa chủ nghĩa Mác, tạo nên những thành tựu to lớn về cải cách, mở cửa, hiện đại hóa xã hội chủ nghĩa.

Trong thời kỳ mới cải cách, mở cửa, hiện đại hóa xã hội chủ nghĩa, Đảng Cộng sản Trung Quốc đã phát động một cuộc thảo luận lớn về tiêu chuẩn của sự thật, tiêu chuẩn của chân lý. Theo tinh thần của chủ nghĩa Mác, Đặng Tiểu Bình khẳng định thực tiễn là tiêu chuẩn của chân lý, do đó căn cứ tình hình trong nước và quốc tế, Đảng Cộng sản Trung Quốc đã tìm tòi, mở ra thành công con đường phát triển chủ nghĩa xã hội ở Trung Quốc, một con đường hoàn toàn mới - con đường chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc. Trung Quốc đã hoàn thành quá trình chuyển đổi lịch sử từ hệ thống kinh tế kế hoạch hóa tập trung cao độ sang hệ thống kinh tế thị trường xã hội chủ nghĩa năng động, với “cải cách và mở cửa toàn diện”, “một trung tâm, hai điểm cơ bản”⁵ và “một quốc gia, hai chế độ”. Thành tựu thực tiễn là thúc đẩy Trung Quốc phát triển với tốc độ cao, đặt nền móng cho sự giàu có, thịnh vượng của một đất nước đi theo chủ nghĩa xã hội với quy mô dân số lớn nhất, nêu như quá trình Trung Quốc hóa chủ nghĩa Mác giai đoạn Mao Trạch Đông đã làm cho Trung Quốc “đứng lên” (站起来) thì quá trình Trung Quốc hóa giai đoạn Đặng Tiểu Bình, Giang Trạch Dân, Hồ Cẩm Đào đã làm cho Trung

Quốc “giàu lên” (富起来). Thành tựu lý luận là hình thành hệ thống lý luận về chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc với nội hàm lý luận Đặng Tiểu Bình, tư tưởng quan trọng “Ba đại diện” của Giang Trạch Dân, quan điểm phát triển khoa học của Hồ Cẩm Đào. Đây là giai đoạn thứ hai thể hiện bước nhảy vọt mới trong quá trình Trung Quốc hóa chủ nghĩa Mác⁶.

Ba là giai đoạn Tập Cận Bình. Đây là giai đoạn Trung Quốc hóa chủ nghĩa Mác đạt được bước nhảy vọt mới, thể hiện sinh động trong Tư tưởng của Tập Cận Bình về chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc trong thời đại mới. Nội hàm thời đại mới là thời đại kế thừa quá khứ, mở ra tương lai, tiếp tục phấn đấu vì thắng lợi vĩ đại của chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc trong điều kiện lịch sử mới, đây là thời đại thực hiện “giấc mộng Trung Hoa” và phục hưng vĩ đại dân tộc Trung Hoa. Là thời đại mới nên việc xác định nội dung Trung Quốc hóa chủ nghĩa Mác cũng có điểm mới, điều này thể hiện trong việc vận dụng các nguyên lý của chủ nghĩa Mác đã xác định mâu thuẫn chủ yếu của xã hội, trên cơ sở đó, mọi công tác đều xoay quanh mâu thuẫn chủ yếu đó. Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XVIII (năm 2012) của Đảng Cộng sản Trung Quốc đã xác định mâu thuẫn chủ yếu trong xã hội Trung Quốc là *mâu thuẫn giữa nhu cầu ngày càng cao của nhân dân về một cuộc sống tốt đẹp hơn với sự phát triển mất cân đối, không đầy đủ đã thay thế cho mâu thuẫn giữa nhu cầu văn hóa vật chất ngày càng tăng của nhân dân với nền sản xuất xã hội lạc hậu được Hội nghị lần thứ sáu (năm 1981) Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc khóa XI đã đề xuất. Trên cơ sở xác định rõ mâu thuẫn chủ yếu, mọi nhiệm vụ đều gắn với việc giải quyết mâu thuẫn đó. Nền kinh tế Trung Quốc cũng được chuyển hướng sang nền kinh tế phát triển với chất lượng*

cao nhằm giải quyết mâu thuẫn chủ yếu đó. Thành tựu thực tiễn là sự phát triển ở Trung Quốc ngày càng cân đối, hài hòa hơn và chất lượng cao hơn với quá trình hiện đại hóa kiểu Trung Quốc. Đây là giai đoạn sức mạnh tổng thể của quốc gia được nâng lên đáng kể. Nếu như quá trình Trung Quốc hóa giai đoạn Đặng Tiểu Bình, Giang Trạch Dân, Hồ Cẩm Đào đã làm cho Trung Quốc “giàu lên” thì quá trình Trung Quốc hóa giai đoạn Tập Cận Bình đã làm cho Trung Quốc “mạnh lên” (强起来). Thành tựu lý luận là hệ thống lý luận chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc trong thời đại mới Tập Cận Bình thể hiện trong “Mười xác định rõ”, “Mười bốn kiên trì”⁷, v.v..

Cụ thể, “Mười xác định rõ” bao gồm: 1) Xác định rõ đặc trưng bản chất nhất của chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc là sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Trung Quốc...; 2) Xác định rõ kiên trì và phát triển Chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc, nhiệm vụ tổng quát là thực hiện hiện đại hóa Chủ nghĩa xã hội và phục hưng vĩ đại dân tộc Trung Hoa...; 3) Xác định rõ mâu thuẫn chủ yếu của xã hội Trung Quốc trong thời đại mới; 4) Xác định rõ bộ cục tổng thể sự nghiệp Chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc là “ngũ vị nhất thể”; 5) Xác định rõ mục tiêu tổng thể đi sâu cải cách toàn diện là hoàn thiện và phát triển chế độ Chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc, thúc đẩy hệ thống quản trị nhà nước và năng lực quản trị hiện đại hóa; 6) Xác định rõ thúc đẩy toàn diện mục tiêu quản lý đất nước theo pháp luật là xây dựng hệ thống pháp trị xã hội chủ nghĩa đặc sắc Trung Quốc, xây dựng nhà nước pháp trị xã hội chủ nghĩa; 7) Xác định rõ cần thiết phải tuân thủ và hoàn thiện hệ thống kinh tế cơ bản xã hội chủ nghĩa, để thị trường đóng vai trò quyết định trong việc phân bổ nguồn lực, phát huy tốt hơn vai trò của chính

phủ...; 8) Xác định rõ mục tiêu cường quân của Đảng trong thời đại mới là xây dựng một đội quân nhân dân nghe theo sự chỉ huy của Đảng...; 9) Xác định rõ ngoại giao nước lớn đặc sắc Trung Quốc phải phục vụ phục hưng dân tộc, thúc đẩy tiến bộ của nhân loại, thúc đẩy xây dựng quan hệ quốc tế kiểu mới, thúc đẩy xây dựng Cộng đồng cùng chung vận mệnh của nhân loại; 10) Xác định rõ phương châm chiến lược nghiêm trị Đảng toàn diện, đưa ra yêu cầu chung về xây dựng Đảng trong thời đại mới, thúc đẩy toàn diện xây dựng Đảng về chính trị, tư tưởng, tổ chức, tác phong, kỷ luật của Đảng...⁸

“Mười bốn kiên trì” bao gồm: i) kiên trì sự lãnh đạo toàn diện của Đảng đối với mọi công tác; ii) kiên trì lấy Nhân dân làm trung tâm; iii) kiên trì đi sâu cải cách mở cửa; iv) kiên trì quan điểm phát triển mới “sáng tạo, hài hòa, xanh hóa, mở cửa, cùng hưởng”; v) kiên trì quyền làm chủ của Nhân dân; vi) kiên trì toàn diện quản lý đất nước theo pháp luật; vii) kiên trì hệ thống giá trị cốt lõi XHCN⁹; viii) kiên trì bảo đảm và cải thiện dân sinh trong phát triển; ix) kiên trì sự cộng sinh hài hòa giữa con người và tự nhiên; x) kiên trì quan niệm tổng thể an ninh quốc gia; xi) kiên trì sự lãnh đạo tuyệt đối của Đảng đối với quân đội; xii) kiên trì phương châm “một quốc gia hai chế độ” và thúc đẩy thống nhất đất nước; xiii) kiên trì thúc đẩy xây dựng Cộng đồng cùng vận mệnh của nhân loại; xiv) kiên trì quản lý Đảng nghiêm minh toàn diện¹⁰.

Trong hệ thống lý luận chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc trong thời đại, Tập Cận Bình đã đặt ra và từng bước trả lời một số câu hỏi như: Kiên trì, phát triển chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc trong thời đại mới như thế nào và làm thế nào để kiên trì, phát triển chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc trong thời đại mới;

Xây dựng cường quốc xã hội chủ nghĩa hiện đại như thế nào và làm thế nào để xây dựng cường quốc xã hội chủ nghĩa hiện đại; Xây dựng chính đảng mácxít cầm quyền lâu dài như thế nào và làm thế nào để xây dựng đảng mácxít cầm quyền lâu dài, v.v..¹¹

Ba dấu mốc mang tính nhảy vọt trong quá trình Trung Quốc hóa chủ nghĩa Mác trong hơn 100 năm qua đã định hình rõ ràng việc xây dựng toàn diện đất nước xã hội chủ nghĩa hiện đại trong tương lai: tăng cường sự lãnh đạo tổng thể của Đảng và thúc đẩy việc Trung Quốc hóa chủ nghĩa Mác theo “hai sự kết hợp”¹²; đồng thời luôn tuân thủ quan điểm cốt lõi về quyền tối cao của nhân dân và đạt được sự thống nhất giữa “ý đảng và lòng dân”; phải tuân thủ phương pháp cơ bản là tìm kiếm sự thật từ thực tế để đạt được sự thống nhất giữa liêm chính và đổi mới; bám sát yêu cầu cơ bản về bản chất tiên tiến, trong sạch của Đảng để đạt được sự tự cách mạng thống nhất với cách mạng xã hội.

2. Thời đại hóa chủ nghĩa Mác

Khái niệm thời đại hóa chủ nghĩa Mác lần đầu được đề cập chính thức tại Hội nghị Trung ương lần thứ tư khóa XVII trong Quyết định của Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc về những vấn đề lớn liên quan đến tăng cường và cải tiến xây dựng Đảng trong tình hình mới (中共中央关于加强和改进新形势下党的建设若干重大问题的决定), trong đó nhấn mạnh: Chúng ta phải thúc đẩy mạnh mẽ việc

Trung Quốc hóa, thời đại hóa và đại chúng hóa chủ nghĩa Mác, như vậy là đã đề cập đến một vấn đề vừa tầm cỡ vừa quan trọng là thời đại hóa chủ nghĩa Mác. Thời đại hóa chủ nghĩa Mác là chìa khóa cho sức sống của chủ nghĩa Mác và cũng là sứ mệnh theo đuổi của các chính đảng của giai cấp vô sản.

Thời đại hóa chủ nghĩa Mác có hai nghĩa:

Theo nghĩa rộng, là việc kết hợp chủ nghĩa Mác với đặc điểm của thời đại để theo kịp thời đại, không ngừng tiếp thu những nội dung mới của thời đại, giải đáp một cách khoa học những vấn đề của thời đại (Thời đại nói chung của thế giới).

Theo nghĩa hẹp, thời đại hóa chủ nghĩa Mác là trên cơ sở kết hợp chủ nghĩa Mác với nội tình Trung Quốc trong bối cảnh toàn cầu hóa hiện nay, vận dụng chủ nghĩa Mác để giải đáp đúng đắn một loạt những vấn đề lý luận và thực tiễn

quan trọng của Trung Quốc, của hiện thực và tương lai Trung Quốc, của thế giới liên quan đến Trung Quốc.

Theo Đảng Cộng sản Trung Quốc, nội dung thời đại hóa chủ nghĩa Mác là thời đại hóa các nguyên tắc, quan điểm, phương pháp cơ bản và ý nghĩa, giá trị lý luận của chủ nghĩa Mác. Thời đại hóa chủ nghĩa Mác bao gồm ba khía cạnh: i) thời đại hóa cách giải thích lý luận của chủ nghĩa Mác; ii) thời đại hóa cách đổi mới lý luận chủ nghĩa Mác; iii) thời đại hóa cách định hướng, cách dẫn dắt thực tiễn của chủ nghĩa Mác. Thời đại hóa chủ nghĩa Mác không chỉ bao

Theo Đảng Cộng sản Trung Quốc, nội dung thời đại hóa chủ nghĩa Mác là thời đại hóa các nguyên tắc, quan điểm, phương pháp cơ bản và ý nghĩa, giá trị lý luận của chủ nghĩa Mác. Thời đại hóa chủ nghĩa Mác bao gồm ba khía cạnh: i) thời đại hóa cách giải thích lý luận của chủ nghĩa Mác; ii) thời đại hóa cách đổi mới lý luận chủ nghĩa Mác; iii) thời đại hóa cách định hướng, cách dẫn dắt thực tiễn của chủ nghĩa Mác.

gồm thời đại hóa nội dung mà còn bao gồm thời đại hóa ngôn từ và hệ thống diễn ngôn, diễn đạt.

Đảng Cộng sản Trung Quốc cho rằng, thời đại hóa chủ nghĩa Mác là một quá trình có những đặc điểm sau đây:

Một là, Thời đại hóa chủ nghĩa Mác là một quá trình phát triển năng động.

Thời đại là khái niệm được sử dụng trong lĩnh vực lịch sử xã hội nhằm phản ánh tổng hợp tiến trình phát triển và đặc trưng của xã hội loài người. Mỗi một thời đại là sự khái quát cao về những vấn đề lớn trong một thời kỳ phát triển nhất định của xã hội loài người, phản ánh và thể hiện những đặc điểm, xu hướng phát triển chủ yếu của thời kỳ đó. C.Mác và Ph.Ăngghen đã chỉ ra một cách khoa học nội hàm của thời đại trong lịch sử nhận thức của nhân loại, đưa ra quan niệm của chủ nghĩa Mác về thời đại là dựa trên hình thái kinh tế - xã hội. Lý luận là sản phẩm của thời đại và là sự kết tinh của tư duy duy lý về các vấn đề của thời đại. Bất kịp thời đại là tính chất quý giá nhất của lý luận chủ nghĩa Mác, chủ nghĩa Mác như một dòng sông bất tận, luôn cộng hưởng với nhịp đập của thời đại và tiến về phía trước cùng với sự phát triển của thực tiễn, không ngừng vận động, tiến lên cùng với sự phát triển, tiến bộ của khoa học và thời đại, đó là quá trình không bao giờ kết thúc. Thời đại hóa chủ nghĩa Mác là một quá trình phát triển năng động, quá trình đó làm tăng thêm sức sống mãnh liệt của chủ nghĩa Mác. Có thể nói, thời đại hóa chủ nghĩa Mác là quá trình đã bắt đầu nhưng chưa kết thúc và chắc chắn trước mắt chưa thể kết thúc. Tư tưởng Mao Trạch Đông, Lý luận Đặng Tiểu Bình, Tư tưởng Ba đại diện và Quan điểm phát triển khoa học, Tư tưởng Tập Cận Bình không chỉ là sản phẩm, kết quả của quá trình Trung Quốc hóa và đại chúng hóa chủ nghĩa Mác mà còn là sản phẩm,

kết quả của quá trình thời đại hóa chủ nghĩa Mác. Thời đại hóa chủ nghĩa Mác cũng là quá trình xử lý mối quan hệ biện chứng giữa kế thừa và sáng tạo, không ngừng mang lại cho chủ nghĩa Mác những ý nghĩa mới, nội dung của thời đại, có như vậy mới đảm bảo luôn là lý luận khoa học dẫn đường, thúc đẩy sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc.

Hai là, Thời đại hóa chủ nghĩa Mác là sự thống nhất giữa kiên trì và phát triển

Mối quan hệ giữa kiên trì và phát triển là một vấn đề lớn trong quá trình thời đại hóa chủ nghĩa Mác. Mỗi bước phát triển của chủ nghĩa Mác đều mang dấu ấn sâu sắc của thời đại. Thời đại hóa chủ nghĩa Mác về cơ bản có nghĩa là chủ nghĩa Mác đã có bước phát triển hoặc là chủ nghĩa Mác đang phát triển.

C.Mác và Ph.Ăngghen đã nhiều lần chỉ ra rằng lý thuyết của họ không phải là giáo điều mà là kim chỉ nam cho hành động, họ phát triển lý thuyết chứ không phải giáo điều, ghi nhớ và lặp đi lặp lại một cách máy móc; việc áp dụng những nguyên lý chung trong lý thuyết của họ vào thực tế có thể áp dụng mọi lúc, mọi nơi. Phải căn cứ vào điều kiện lịch sử - cụ thể. Vì vậy, để thời đại hóa chủ nghĩa Mác, mấu chốt là phải “trong kiên trì có phát triển và trong phát triển có kiên trì”. Sự phát triển phải dựa trên sự kiên trì, không có sự kiên trì thì không có sự phát triển. Kiên trì là nguyên tắc cơ bản và tiền đề cơ bản. Chủ nghĩa Mác là hệ tư tưởng chỉ đạo của Đảng Cộng sản Trung Quốc, lập trường, quan điểm, phương pháp của chủ nghĩa Mác không thể bị bỏ rơi trong bất cứ hoàn cảnh nào. Đảng Cộng sản Trung Quốc xác định phải giữ vững và củng cố quan điểm lãnh đạo của chủ nghĩa Mác. Kiên trì không phải là học thuộc lòng và sao chép mà là sự nhận thức sâu sắc và tin tưởng vững chắc vào bản chất của chủ nghĩa Mác. Chỉ

khi chủ nghĩa Mác hòa nhập với điều kiện dân tộc Trung Hoa, tiến bộ cùng với sự phát triển của thời đại, đồng hành với đời sống của nhân dân thì nó mới tỏa ra sức sống, sức sáng tạo và sức lôi cuốn mạnh mẽ. Phát triển chủ nghĩa Mác đòi hỏi phải vận dụng những quan điểm, nguyên tắc, phương pháp của chủ nghĩa Mác để nắm bắt chính xác xu hướng phát triển chung của thế giới hiện nay, nắm bắt chính xác những điều kiện cơ bản của Trung Quốc trong giai đoạn đầu của chủ nghĩa xã hội, nắm bắt chính xác thực tiễn đổi mới và phát triển, kịp thời tổng kết kinh nghiệm mới mẻ do nhân dân thực hiện dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Trung Quốc.

Ba là, Thời đại hóa chủ nghĩa Mác phản ánh sự hội nhập giữa tính dân tộc (Trung Quốc) và tính toàn cầu

Thời đại hóa chủ nghĩa Mác là quá trình vừa mang tính dân tộc vừa mang tính toàn cầu. Lý do tại sao chủ nghĩa Mác có thể ảnh hưởng đến xã hội Trung Quốc là vì nó thích ứng với điều kiện thực tế của Trung Quốc, giải quyết các vấn đề thực tiễn của Trung Quốc, đồng thời, những hình thức và phương thức biểu đạt của văn hóa Trung Quốc đã được sử dụng để diễn đạt lý luận của chủ nghĩa Mác. Thời đại hóa chủ nghĩa Mác luôn là quá trình kết hợp chặt chẽ giữa bản địa hóa và dân tộc hóa chủ nghĩa Mác trong một quốc gia. Do đó, thời đại hóa chủ nghĩa Mác ở Trung Quốc liên quan đến Trung Quốc hóa chủ nghĩa Mác. Mặc dù đến Hội nghị Trung ương lần thứ tư khóa XVII mới đề cập khái niệm thời đại hóa chủ nghĩa Mác, tuy nhiên thực tế trong quá trình Trung Quốc hóa chủ nghĩa Mác thì đồng thời, một số nội dung của thời đại hóa chủ nghĩa Mác theo nghĩa hẹp cũng được thực hiện, bởi lẽ giữa Trung Quốc hóa chủ nghĩa Mác và thời đại hóa chủ nghĩa Mác có mối quan hệ mật thiết với nhau, thống nhất hữu cơ với nhau. Theo

Đảng Cộng sản Trung Quốc, chỉ có kết hợp chủ nghĩa Mác với điều kiện dân tộc và truyền thống dân tộc của Trung Quốc, khi đó nó mới có thể trở thành một lý thuyết sinh động, cụ thể và có sức sống mạnh mẽ. Vì vậy, Trung Quốc hóa chủ nghĩa Mác là tiền đề và nền tảng của thời đại hóa chủ nghĩa Mác. Điều này đòi hỏi trong quá trình thời đại hóa chủ nghĩa Mác phải kiên trì vận dụng những nguyên tắc cơ bản của chủ nghĩa Mác để nghiên cứu và giải quyết những vấn đề thực tiễn trong các giai đoạn lịch sử khác nhau của cách mạng, của công cuộc xây dựng, cải cách và phát triển Trung Quốc, không ngừng tổng kết kinh nghiệm đặc sắc của Trung Quốc làm cho hình thái lý luận chủ nghĩa Mác mang phong cách Trung Quốc.

Đồng thời, Đảng Cộng sản Trung Quốc cho rằng, tương lai của Trung Quốc vừa thuộc về Trung Quốc vừa thuộc về thế giới. Thời đại hóa chủ nghĩa Mác vừa là quá trình kết hợp những nguyên tắc, quan điểm, lập trường cơ bản của chủ nghĩa Mác với thực tiễn cụ thể Trung Quốc, vừa là quá trình kết hợp những nguyên tắc, quan điểm, lập trường cơ bản của chủ nghĩa Mác với đặc điểm thế giới đương đại. Thời đại hóa chủ nghĩa Mác là yêu cầu tất yếu của công cuộc cải cách, mở cửa để tiếp tục tiến lên trong tình hình mới của thế giới ngày nay.

Kết luận

Đảng Cộng sản Trung Quốc khẳng định, Trung Quốc hóa và thời đại hóa chủ nghĩa Mác là hai con đường cơ bản cho sự bổ sung, phát triển chủ nghĩa Mác. Trong đó, Trung Quốc hóa chủ nghĩa Mác là sự kết hợp giữa những nguyên tắc cơ bản của chủ nghĩa Mác với điều kiện cụ thể của Trung Quốc, để chủ nghĩa Mác có thể bén rễ, đơm hoa kết trái trên mảnh đất Trung Quốc; Thời đại hóa chủ nghĩa Mác là sự kết hợp những nguyên tắc cơ bản của chủ nghĩa Mác với

đặc điểm của thời đại, để chủ nghĩa Mác có thể theo kịp thời đại, phù hợp với thời đại và dẫn dắt thời đại. Thời đại hóa chủ nghĩa Mác nhấn mạnh rằng, sự phát triển của chủ nghĩa Mác phải đồng hành với sự phát triển của thời đại, từ đó làm cho chủ nghĩa Mác trở thành một lý luận khoa học mang tính chất của thời đại, bắt nhịp với thời đại, nắm bắt các chủ đề của thời đại, giải đáp và giải quyết các vấn đề của thời đại, ứng phó với những thách thức của thời đại. Trung Quốc hóa chủ nghĩa Mác tập trung vào khía cạnh không gian của sự bổ sung, phát triển chủ nghĩa Mác, nêu bật quá trình chủ nghĩa Mác du nhập vào Trung Quốc như thế nào sau khi đã lan rộng từ nước Đức ra nhiều nước ở châu Âu và đã đạt được sự phát triển. Thời đại hóa chủ nghĩa Mác tập trung vào quá trình phát triển của chủ nghĩa Mác, nêu bật quá trình phát triển của chủ nghĩa

Mác kể từ khi nó xuất hiện vào giữa thế kỷ XIX, cho đến thế kỷ XX và thế kỷ XXI cùng với những thay đổi của thời đại. Các nhà khoa học Trung Quốc nhận định rằng, sự phát triển đỉnh cao của chủ nghĩa Mác trong thế kỷ XIX diễn ra ở Đức, trong thế kỷ XX diễn ra ở Nga với sự thành công của cuộc Cách mạng tháng Mười và ra đời mô hình chủ nghĩa xã hội hiện thực ở Nga, thì sự phát triển đỉnh cao của chủ nghĩa Mác trong thế kỷ XXI sẽ diễn ra ở Trung Quốc với những thành tựu thực tiễn và lý luận của quá trình Trung Quốc hóa, thời đại hóa chủ nghĩa Mác ở Trung Quốc. Trung Quốc hóa chủ nghĩa Mác và thời đại hóa chủ nghĩa Mác là hai quá trình bổ sung cho nhau, thống nhất với nhau một cách hữu cơ, nhờ đó chủ nghĩa Mác phát triển và đó cũng là quy luật bổ sung, phát triển chủ nghĩa Mác trong thời đại ngày nay ❖

¹ <https://baike.baidu.com/item/%E8%AE%BA%E6%96%B0%E9%98%B6%E6%AE%B5/192938>

² <https://www.docin.com/p-2406789774.html>.

^{3, 4, 6, 11} Xem Thang Kiến Quân: Ba bước nhảy vọt của Trung Quốc hóa chủ nghĩa Mác và gọi mở của nó. Trang web của Viện Nghiên cứu chủ nghĩa Mác thuộc Học viện khoa học xã hội Trung Quốc, http://myy.cssn.cn/mkszyzgh/202308/t20230822_5680469.shtml

⁵ Một trung tâm: Phát triển kinh tế. Hai điểm cơ bản: i) kiên trì bốn nguyên tắc (kiên trì con đường CNXH, kiên trì chuyên chính của giai cấp vô sản, kiên trì Đảng cộng sản lãnh đạo, kiên trì chủ nghĩa Mác-Lênin và tư tưởng Mao Trạch Đông); ii) kiên trì cải cách mở cửa.

^{7, 8, 10} 中国共产党十八届六中全会公报, <https://news.sina.com.cn/c/nd/2016-10-27/doc-ifxxfuff6960217.shtml>

⁹ Văn kiện Đại hội XVIII Đảng Cộng sản Trung Quốc đặt vấn đề xây dựng hệ thống giá trị hạt nhân xã hội chủ nghĩa gồm 24 chữ “giàu mạnh, dân chủ, văn minh, hài hòa, tự do, bình đẳng, công bằng, pháp trị, yêu nước, kính nghiệp, thành tín, thân thiện”; theo đó được chia thành 3 tầng diện là Quốc gia - Xã hội - Cá nhân.

¹² Kết hợp nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác với thực tế cụ thể của Trung Quốc, và với nền văn hóa truyền thống ưu tú Trung Hoa.